

Divrei Torah

Yom Kippur

10 Tishrei 5780 / October 9, 2019

Daf Yomi: Meliah 22; Nach Yomi: Daniel 9

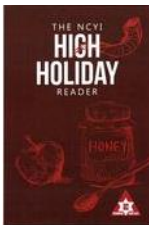
Weekly Dvar Torah

A project of the

NATIONAL COUNCIL OF YOUNG ISRAEL

*SPONSORED BY THE HENRY, BERTHA AND EDWARD ROTHMAN FOUNDATION
ROCHESTER, NY, CLEVELAND, OHIO, CIRCLEVILLE, OHIO*

Wishing Klal Yisrael a Happy and Healthy Sweet New Year

Please look for our annual **NCYI High Holiday Reader** found at your local Young Israel Branch Synagogue.

To see an electronic copy, click on the **booklet image or [here](#)**. We encourage you to forward the link to friends and families not attending your shul service.

Yom Kippur 5780

Rabbi Lawrence Teitelman

Mara D'atra, Young Israel of New Hyde Park

The Talmud (Pesachim 109a) famously teaches that Rabbi Akiva never dismissed his students from the Beit Midrash except on two occasions – Erev Pesach and Erev Yom Kippur – an academic calendar that serves even in contemporary times as a model for some particularly aggressive educational institutions. The Gemara attributes the special leave on Erev Yom Kippur to facilitate feeding the children, presumably in preparation for the upcoming fast. Naturally, we could also enumerate many other activities that fill the hours in anticipation of Yom Kippur, the holiest day on the Jewish calendar. In somewhat chronological order, Selichot – the penitential prayers characteristic of this period, whether truncated on Erev Yom

Kippur or elongated; Shacharit, with its noted deviations for Mizmor Le-Todah, Avinu Malkenu, and Tachanun; Kaparot, however implemented according to one's custom; Mikvah immersion, perhaps a flashback to the Takanat Ezra of antiquity; Mincha, with the extended Viduy (confession), otherwise unique to Yom Kippur itself; and at least one obligatory meal (the Seuda Mafseket), not to mention the possibility of eating throughout the entire day. And for those who missed it around Rosh HaShanah, there might also be Hatarat Nedarim (annulment of vows) and Tashlikh (figuratively casting away once sins into the water). Appropriately, the Gemara (Berakhot 8b) challenges the notion of catching up on one's annual assignment of Torah-learning on Erev Yom Kippur; there simply was no time for it.

The Shulchan Arukh (Orach Chayim 606) records yet another practice that should be conducted on Erev Yom Kippur: she-yefayes adam et chavero, one must appease any human associates that he may have harmed over the course of the year. This requirement per se is not surprising, especially when one considers that Yom Kippur does not atone for sins bein adam le-chavero – between man and fellow man. Expiation depends on directly rectifying any interpersonal grievances and differences.

What is striking about the aforementioned halakha is its formulation: the particular expression yefayes used to describe this religious imperative is apparently the same Hebrew root as another term that is prominently featured in the Avodat Hayom — the Temple ritual of Yom Hakippurim: payes. The second chapter of Maskehet Yoma describes in considerable detail the four payesot (lotteries) used to distribute the various daily duties in the Beit Hamikdash among the Kohanim who were on duty on Yom Kippur.

More significantly, however, is that there was also a lottery that pertained to the main event of Yom Kippur: deciding between a pair of identical goats, which would be the Sa'ir Lashem and the Sa'ir Laazazel, one a sacrifice to the Divine, the other – after a long journey through the wilderness – to be cast off a cliff. The Mishnah (Yoma 39a) elaborates on the procedure:

[The High Priest] shook the urn and brought up two lots. On one was inscribed 'For the L-rd' and on the other 'For Azazel'. The Deputy High Priest was at his right hand, the Head of the [Ministering] Family at his left. If the lot having 'For the L-rd' [inscribed thereon] came up on his right hand, the Deputy High Priest would say to him: 'Sir High Priest, raise thy right hand!' And if the lot [with the inscription] 'For the L-rd' came up on his left hand, the Head of the Family would say: 'Sir High Priest, raise thy left hand!' Then he placed them on the two he-goats and said: 'a sin-offering unto the L-rd!' R. Yishamel said: he did not need to say 'a sin-offering', but 'unto the L-rd.' And they answered after him: 'Barukh Shem Kevod Malkhuto Le-Olam Va-ed — Blessed be The Name of his Glorious Kingdom Forever and Ever!' (Translation: Soncino Talmud).

Of course, the use of a lottery is already dictated by the Torah (Vayikra 16:8-10): And Aaron shall cast lots upon the two goat — one lot for the L-rd, and the other lot for Azazel. And Aaron shall present the goat upon which the lot fell for the L-rd, and offer him for a sin-offering. But the goat, on which the lot fell for Azazel, shall

be set alive before the Lord, to make atonement over him, to send him away for Azazel into the wilderness.

Nonetheless, it wasn't enough to go through the motions of a lottery. As the Gemara makes clear based on its careful reading of the Mishnah, it was necessary to shake up the urn containing the two lots "lest it be intentional." The arbitrary assignment of outcomes was essential, its randomness a fundamental requirement. And it is this juxtaposition that is particularly ironic. The act of reconciliation is one that requires careful deliberation both before and during the process. One cannot simply walk over to someone he has wronged during the year — apparently having hurt or harmed him enough so that tensions still exist — and expect to "wing" a resolution. One must prepare carefully, perhaps anticipating a range of potential reactions, and plan the appropriate responses. On the other hand, the nature of the *paysis* (lot) in the context of the goats was that it was, at least ostensibly, completely arbitrary and random. Thus the atonement of both *Bein Adam La-Makom* and *Bein Adam Le-Chavero* were respectively decided based on *paysis*. But paradoxically, the former was decided by chance, the latter was a precision science.

Upon further consideration, one recognizes that it may appear to be diametrically opposite approaches, and may in fact have their point of convergence. The reality is that, among generally decent people, most of the interpersonal difficulties are not intentional. Things happen, often outside our control, and it is the way in which we deal with them — usually based on our own personalities and predispositions — that potentially causes harm to others. Thus, while deliberation may be currently necessary to correct a problem, the underlying cause may have been a lapse of judgment — wherein a person acted arbitrarily — without properly contemplating the matter and its attendant consequences.

Conversely, while the destiny of the two goats was decided by lottery, what happened with each of the two goats after that decision was very much deterministic. Surely, the rite of *Sair Lashem* (a sacrifice) was dictated in great detail, and we recount, quite literally, that process during the repetition of *Mussaf* on *Yom Kippur*. But even the *Sair Laazazel* was the subject of supervision, ensuring its arrival at its final destination, so vital that the escort was permitted to eat on *Yom Kippur* if he needed to. Symbolically, this suggests that while what we are "dealt" in life by G-d sometimes seems arbitrary and occasionally even unfair (the famous issue of *Theodicy* and *tzaddik ve-ra lo*), our concept of *Tzidduk Ha-Din* involves not only accepting the Divine judgment, but also taking the concrete, and often challenging, steps of working with it. Perhaps this also explains why the rite of the lottery itself was concluded with "*Barukh Shem Kevod Malkhuto Le-Olam Va-ed*" — a mantra we associate with *Kabalat Ol Malkut Shamayim*, accepting upon ourselves the Yoke of Heaven. The process of taking that which seems arbitrary, beyond the realm of human comprehension, and then nonetheless functioning with our faith completely intact and perhaps even further fortified, is precisely the process of translating the fundamentals of faith into our conduct.
G'mar chatima tova!

Dedicated to the memory of my father Dr. Bernard Teitelman – Binyamin ben Shmuel z"l – on the occasion of his Yahrzeit (Yom Kippur).

Meafar Kumi

Rabbi Ronen Shaharabany

Graduate, NCYI Rabbinic Training Program

איתא בגמרא (יומא פו:): אמר רבי לוי, גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד, שנאמר "שובה ישראל עד ה' אלקיך" (הושע יד, ב). הקשה ה"עיון יעקב" (שם), מדוע רבי לוי מביא ראיה מפסוק בנביאים, היה לו להביא (ראיה מפסוק בתורה, שנאמר "ושבת עד ה' אלקיך" (דברים ל, ב

מהיכן יש ליהודי את הכח לעשות תשובה ולתקן חטאיו? אדם הנמצא בתחתית המדרגה שקוע בחטא, במה כוח לשוב בתשובה ולהגיע עד לכסא הכבוד? נראה לפרש בס"ד: אמרו חז"ל (סנהדרין מד.) על הפסוק "חטא ישראל לכאורה קשה, ידוע ששם "יעקב" – מלשון עקב – מרמז על **הוא "ישראל" אף על פי שחטא**, ((הושע ז, יא דרגה נמוכה. ושם "ישראל" – אותיות "לי ראש" – מרמז על דרגה עליונה. אם כן, מדוע אף על פי שחטא "ישראל" הוא, הרי שם זה שייך לאדם בדרגה עליונה

נראה לבאר, נשמות ישראל הם "חלק אלוה ממעל" (איוב לא, ב). ולכן, אפילו אם יהודי יעבור על כל התורה כולה וירשיע דרכו בתכלית, אותו חלק אלוה ממעל אינו נפגם כלל, אלא עומד בקדושתו לעולם. ולכן, אף על פי "שחטא "ישראל" הוא – כי לעולם ישאר ביהודי החלק שאינו נפגם, העומד בשם "ישראל"

כתוב "כי חלק ה' עמו, יעקב חבל נחלתו" (דברים לב, ט). מפרש ה"ראשית חכמה" (שער האהבה פ"ג): נשמות ישראל הם חלק ממנו יתברך, כענין "תרי פלגא גופא" (שני חלקים של אותו גוף). ולכן, אפילו ברדת נשמתנו לעולם הזה, אין אנו נפרדים ממנו יתברך, אלא שורש נשמתנו נשאר עם הקב"ה וקשור בו תמיד. וזה שאמר נשארם מחוברים עם הקב"ה אפילו כשירדות, **"עמו"**, 'דהיינו נשמות ישראל שהם חלקו השני של ה', **"חלק ה"** לעולם הזה. וזה "יעקב חבל נחלתו", משל לאדם שנפל לתוך המים, הושיט לו הקברניט חבל אמר לו, תפוס את החבל הזה בידך ואל תניחהו, אם תניחהו אין לך חיים. כך הנשמה משולשלת מלמעלה למטה כחבל הזה. ראשה אחד בידו יתברך, וראשה השני בגוף האדם, ע"כ

עתה נבין במה כוחנו לשוב בתשובה ולהגיע עד לכסא הכבוד. כי אף אם ניפול לתחתית המדרגות, בכל זאת אנו **אנו תמיד אוהזים בחבל והוא לעולם**. "מחוברים ומקושרים להקב"ה – בבחינת "אף על פי שחטא ישראל הוא לכסא הכבוד, בכוחנו להגיע לראשו, ולכן. אינו נפסק

מכאן נשכיל להבין מדוע רבי לוי הביא את הפסוק "שובה ישראל עד ה' אלקיך" כמקור לתשובה המגיעת עד כסא **אלא הפסוק**? "הכבוד, בפסוק זה, הנביא מזהיר את ישראל לשוב מחטאם, ואם כן מדוע קורא להם בשם "ישראל" והוא, אף על פי שחטא "ישראל" הוא, דהיינו **גופא מגלה לנו את הטעם שיש בכוחנו לשוב עד לכסא הכבוד** שלעולם אנו מחוברים להקב"ה. ולכן "שובה ישראל עד ה' אלקיך", דהיינו **יש לנו הכח לשוב עד לכסא הכבוד**, מה שאין כן הפסוק בתורה "ושבת עד ה' **גופא בגלל שאנו עדיין "ישראל", מחוברים להקב"ה ולכסא כבודו** אלקיך", אף שכתוב "עד ה' אלקיך", דהיינו שהתשובה מגעת עד כסא הכבוד, לא מוזכר הטעם לכן, דהיינו משום "שאנו לעולם קרואים "ישראל"

הקשו בגמרא (יומא פו:), "עון" הוא עבירה. "ממשיך הפסוק, "שובה ישראל עד ה' אלקיך **כי כשלת בעוונך גלוי**" (במזיד, ו"מכשול" הוא בשוגג. אם כן, איך יתכן לאמר "כשלת בעוונך"? אלא, אמרו חז"ל (ברכות יז, א והסיבה, מכיון שאנו חלק אלוה ממעל, **"וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך, ומי מעכב, שאור שבעיסה נמצא, שכל עוונותנו הם בגדר**". ונשמתנו לעולם במדרגת "ישראל", רצוננו הפנימי הוא תמיד לעשות רצון ה' וזהו "כשלת בעוונך", אפילו המעשה המזיד של **"מכשול" – שוגג, כי הם נעשים בלי כוונה ורצון אמיתי** יהודי הוא באמת רק שוגג, כי אין לו רצון אמיתי לחטוא

נמצא שהמשך הפסוק נפלא ביותר. ראשית הנביא אומר "שובה ישראל" ואף על פי שחטא "ישראל" הוא, כי כשלת בעוונך", כל חטאינו הם רק בגדר שוגג, כי רצוננו **"וממילא**. בקרבו חלק אלוה ממעל שלעולם לא נפגם. היא רק לעשות רצון ה' ולא לחטוא

וכעת מובן ביותר איך באפשרותנו לתקן את חטאינו, והוא כי החטא באמת לא היה חטא אמיתי, אלא מעשי חיצוני, גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך, ומי מעכב, שאור"מן השפה ולחוץ בלי כוונה ורצון. נמצא, מכיון ש גלוי וידוע לפניך " :יש לנו את הכח לשוב מדרכנו הרעה ולתקן כל חטאינו. ורמז נפלא לדבר – "שבעיסה בשוב"ע"ה) עולה בגימטריא למילוי של ([לשון הגמרא] "שרצוננו לעשות רצונך, ומי מעכב, שאור שבעיסה בית שין ויו בית ריש שין עין מם דלת ריש כף ויו] [3352]. כי פנימיותו (הרמז ב"מילוי") ["רשע מדרכו האמיתית אפילו של הרשע היא רק לעשות רצון ה', וממילא באפשרותו לשוב. יזכנו ה' לשוב בתשובה שלימה ולהגיע עד כסא הכבוד

מאמר החכם

תשובה וחרטה קיימות גם באומות, תיקון הפגם אינו קיים אלא בישראל

NCYI Divrei Torah Bulletin
a Project of the Young Israel Council of Rabbis
Wishing Klal Yisrael Shabbat Shalom
and a Happy and a Healthy New Year